

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

LIFE INTEGRUOTASIS PROJEKTAS
„NATURA 2000 TINKLO VALDYMO OPTIMIZAVIMAS LIETUVOJE“
LIFE-IP-PAF-NATURALIT Nr. LIFE16 IPE/LT/016

**BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIOS TERITORIJOS
„ŠUŠVĖS UPĖ IR JOS APYLINKĖS“ (KODAS
LTKED0025) GAMTOTVARKOS PLANAS**

Vilnius, 2026

PLANAVIMO DOKUMENTAS	BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIOS TERITORIJOS „ŠUŠVĖS UPĖ IR JOS APYLINKĖS“ (KODAS LTKED0025) GAMTOTVARKOS PLANAS
PLANUOJAMA TERITORIJA	Buveinių apsaugai svarbi teritorija „Šušvės upė ir jos apylinkės“ (kodas LTKED0025), Kėdainių rajono savivaldybė
GAMTOTVARKOS PLANO TIKSLAS	Atkurti palankią Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių būklę: 6450, Aliuvinės pievos (ne mažesniame kaip 0,8 ha plote), 6510, Šienaujamos mezofitų pievos (ne mažesniame kaip 11,8 ha plote), pasiekti buveinių susiformavimą: 6120, Karbonatinių smėlynų pievos (ne mažesniame kaip 0,1 ha plote), 6210, Stepinės pievos (ne mažesniame kaip 0,25 ha plote), 6510, Šienaujamos mezofitų pievos (ne mažesniame kaip 3,7 ha plote), taip pat išsaugoti gerą EB svarbos buveinių ir rūšių buveinių būklę bei sudaryti palankias sąlygas kitoms teritorijoje saugomoms vertybėms.
PROJEKTAS	LIFE integruotasis projektas „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“, Nr. LIFE16 IPE/LT/016 (LIFE-IP PAF-NATURALIT)
PROJEKTO FINANSAVIMAS	Europos Sąjungos Aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos
PLANO ORGANIZATORIUS	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Antakalnio g. 25, 10312 Vilnius, tel. +370 659 29483, el. paštas vsst@vsst.lt , interneto svetainės adresas https://vsst.lrv.lt/
PLANO RENGĖJAS	Žemaitijos saugomų teritorijų direkcija, Dumbrių g. 3, 88324 Ožtakiai, Varnių sen., Telšių raj. sav., tel. +370 444 47415, el. paštas zemaitija@saugoma.lt , interneto svetainės adresas https://zemaitijosstd.lrv.lt Gamtotvarkos plano ekspertai ir konsultantai: Nerijus Žitkevičius Egidijus Žalneravičius
RENGIMO PAGRINDAS	Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos įgyvendinamo projekto „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“ Nr. LIFE16 IPE/LT/016 (LIFE-IP PAF-NATURALIT) veikla, skirta gamtotvarkos planavimo proceso peržiūrai ir tobulinimui

TURINYS

I. ESAMOS SITUACIJOS APRAŠYMAS IR ĮVERTINIMAS	4
II. PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, JŲ ĮGYVENDINIMO EILIŠKUMAS IR GALIMOS PRIEMONIŲ ALTERNATYVOS	7
III. UŽ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMĄ ATSAKINGI SUBJEKTAI IR PRIEMONĖMS ĮGYVENDINTI REIKALINGI IŠTEKLIAI.....	14
IV. PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA IR PERŽIŪRA.....	14
V. PRIEDAI.....	15

I. ESAMOS SITUACIJOS APRAŠYMAS IR ĮVERTINIMAS

1. Šušvės upės ir jos apylinkių gamtotvarkos planas (toliau – Planas) parengtas buveinių apsaugai svarbiai teritorijai (toliau – BAST) „Šušvės upė ir jos apylinkės“ (kodas LTKED0025). Planas parengtas vadovaujantis Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. D1-180 „Dėl Saugomų teritorijų gamtotvarkos planų, tikslinių programų ir veiksmų planų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas).

2. BAST „Šušvės upė ir jos apylinkės“ (toliau – Teritorija) yra Kauno apskrityje, Kėdainių rajono savivaldybėje, Krakių seniūnijoje. Teritorijos, kuriai parengtas Planas, užimamas plotas 179,98 ha. Teritorijos ribos sutampa su Pašušvio kraštovaizdžio draustinio ribomis (toliau – Draustinis). Teritorija, kaip ir Draustinis, priskirta Žemaitijos saugomų teritorijų direkcijos (toliau – Direkcija) priežiūrai.

3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl Buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“ Teritorija įtraukta į BAST sąrašą. Apsaugos tiksluose įvardintos vertybės (įskaitant jų būklės vertinimą ir apsaugos tikslus) bei kitos gamtos vertybės, įtrauktos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų sąrašą ir pažymėtos Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (toliau – SRIS) pateikiamos 1 lentelėje.

1 lentelė. Informacija apie saugomas gamtos vertybes

Eil. Nr.	Vertybė	Apsaugos statusas	Vertybės būklė	Apsaugos tikslas	Specifinės kriterijų vertės Teritorijoje
1.	6120, Karbonatinių smėlynų pievos	BD I	Potenciali buveinė	Bendras buveinės „6120, Karbonatinių smėlynų pievos“ apsaugos tikslo plotas yra 0,1 ha, kuriame reikia pasiekti buveinės susiformavimą.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
2.	6210, Stepinės pievos	BD I	Potenciali buveinė	Bendras buveinės „6210, Stepinės pievos“ apsaugos tikslo plotas yra 0,25 ha, kuriame reikia pasiekti buveinės susiformavimą.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
3.	6450, Aliuvinės pievos	BD I	Gera – 1,9 ha Bloga – 0,8 ha	Bendras buveinės „6450, Aliuvinės pievos“ apsaugos tikslo plotas yra 2,7 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą būklę ne mažesniame kaip 1,9 ha plote ir atkurti gerą būklę ne mažesniame kaip 0,8 ha plote.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės, vienai jų – ši specifikacija: 6450.1 tikslinis plotas gali būti 30 proc. mažesnis dėl transformacijos į buveinę „6510,

					Šienaujamos mezofitų pievos“.
4.	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	BD I	Gera – 13,8 ha Bloga – 11,8 ha Potenciali buveinė – 3,7 ha	Bendras buveinės „6510, Šienaujamos mezofitų pievos“ apsaugos tikslo plotas yra 29,3 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą būklę ne mažesniame kaip 13,8 ha plote, atkurti gerą būklę ne mažesniame kaip 11,8 ha plote ir pasiekti buveinės susiformavimą ne mažesniame kaip 3,7 ha plote.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės, vienai jų – ši specifikacija: 6510.1 tikslinis plotas gali būti 20 proc. mažesnis dėl transformacijos į buveinę „6210, Stepinės pievos“.
5.	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	BD I	Gera	Bendras buveinės „7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės“ apsaugos tikslo plotas yra 0,006 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
6.	9180, Griovų ir šlaitų miškai	BD I	Gera	Bendras buveinės „9180, Griovų ir šlaitų miškai“ apsaugos tikslo plotas yra 23 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
7.	91E0, *Aliuviniai miškai	BD I	Gera	Bendras buveinės „91E0, Aliuviniai miškai“ apsaugos tikslo plotas yra 4 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
8.	Ūdra (<i>Lutra lutra</i>)	BD II, SRS	Gera	Bendras ūdrai tinkamos buveinės apsaugos tikslo plotas yra 27 ha, kuriame reikia išsaugoti gerą buveinės būklę.	Taikomos visos GAB rinkinio kriterijų tikslinės vertės.
9.	Ovalioji geldutė (<i>Unio crassus</i>)	BD II, SRS	Registruota Teritorijoje, nėra duomenų		

			apie rūšies gausą		
10.	Tuščiaviduris rūtenis (<i>Corydalis cava</i>)	SRS	Registruota Teritorijoje, nėra duomenų apie rūšies gausą		
11.	Melsvasis gencijonas (<i>Gentiana cruciata</i>)	SRS	Registruota Teritorijoje, nėra duomenų apie rūšies gausą		

Sutrumpinimai: BD – 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos Direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, I, II priedai

SRS – Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų sąrašas (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.219902/asr>);

GAB – Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių geros apsaugos būklės kriterijai.

Pastaba: paryškinti vertybių pavadinimai, nurodyti apsaugos tiksluose.

4. Bendras BAST plotas yra 179,98 ha, iš jų valstybinė žemė užima 125,04 ha. Didžiausia dalis valstybinės žemės patenka į valstybinius miškus, valdomus valstybinės žemės patikėtinio valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos (toliau – VĮ VMU), likusi dalis – valdoma valstybinės žemės patikėtinio Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT). Visos Teritorijos žemėnaudos tipai ir užimamai plotai pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Žemėnaudos pasiskirstymas

Žemėnaudos rūšis	Plotas, ha
Miškas	81,35
Ganyklos arba pievos	51,91
Upės	13,26
Dirbama žemė	12,92
Medžių, krūmų želdiniai	8,28
Ežerai	3,81
Užstatytos teritorijos	2,55
Pelkės	2,31
Kūdros	0,38
Nenaudojama žemė	0,28
Kapinės	0,18
Kitos	2,75
Viso	179,98

5. Pagrindinės grėsmės – pievų apleidimas, dėl kurio buveinės užauga sumedėjusia augalija, plinta nebūdingos žolinių augalų rūšys ir blogėja buveinių struktūra bei rūšinė sudėtis.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus 8 skirsnio 69 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose, 22 skirsnio 83 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos kraštovaizdžio draustiniuose, VI skyriaus 3 skirsnio 95 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos miško žemėje, 4 skirsnio 96 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos natūraliose pievose ir ganyklose bei 6–8 skirsnių 98–100 straipsniuose nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos paviršiniuose vandens telkiniuose, jų apsaugos zonose ir apsaugos juostose, 9 skirsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos pelkėse ir šaltinyuose. taip pat Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkto, kuris reglamentuoja, kad bet kokie projektai dėl planuojamos ūkinės veiklos būtų įvertinti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo nustatyta tvarka, įvertinant ar numatoma veikla gali daryti reikšmingą poveikį „Natura 2000“ teritorijoje saugomoms gamtinėms vertybėms, nuostatos užtikrina BAST aptinkamų Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių apsaugą.

II. PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, JŲ ĮGYVENDINIMO EILIŠKUMAS IR GALIMOS PRIEMONIŲ ALTERNATYVOS

6. Plano tikslas – atkurti palankią EB svarbos natūralių buveinių būklę: 6450, Aliuvinės pievos (ne mažesniame kaip 0,8 ha plote), 6510, Šienaujamos mezofitų pievos (ne mažesniame kaip 11,8 ha plote), pasiekti buveinių susiformavimą: 6120, Karbonatinių smėlynų pievos (ne mažesniame kaip 0,1 ha plote), 6210, Stepinės pievos (ne mažesniame kaip 0,25 ha plote), 6510, Šienaujamos mezofitų pievos (ne mažesniame kaip 3,7 ha plote), taip pat išsaugoti gerą EB svarbos buveinių ir rūšių buveinių būklę bei sudaryti palankias sąlygas kitoms teritorijoje saugomoms vertybėms.

3 lentelė. Priemonių įgyvendinimo planas

Plano uždavinys	Priemonės pavadinimas	Tvarkymo ploto Nr.	Atsakinga institucija	Priemonės įvykdymo periodiškumas
1. Sudaryti sąlygas atsikurti gerai pievų buveinių būklei	1.1. Kirsti sumedėjusią augaliją, biomasę šalinti iš Teritorijos	1, 1a, 2, 3a, 4, 4a, 6, 9, 9a, 10b, 11, 12, 13, 14b, 14ab	VĮ VMU, Direkcija	I metai
	1.2. Kirsti atžalas (esant poreikiui)	1, 1a, 2, 3a, 4, 4a, 6, 9, 9a, 10b, 11, 12, 13, 14b, 14ab	VĮ VMU, Direkcija	Kas dvejus metus (pradedant nuo III metų)
	1.3. Šienauti, fitomasę šalinti iš Teritorijos (alternatyva – ganymas)	1, 1a, 2, 3a, 5a, 7, 7a, 9, 9a, 11, 12, 13, 14b, 14ab	Direkcija, VĮ VMU,	Kasmet

	1.4. Ganyti (alternatyva – šienauti ir pašalinti biomasę iš Teritorijos).	6, 10b, 12	Direkcija, VĮ VMU,	Kasmet
	1.5. Suformuoti atviro dirvožemio plotus	6	Direkcija	I, vėliau esant poreikiui arba kas 2–3 metus

7. Informacija apie priemonių įgyvendinimą.

Tvarkymo plotuose Nr. 10b, 14b, 14ab inventorizuotų buveinių nėra, apsaugos tikslai jiems nenustatyti, tačiau šie plotai yra tinkami natūralių pievų buveinių susiformavimui ir yra reikšmingi biologinės įvairovės palaikymui. Plotai gali būti tvarkomi esant pakankamai lėšų ir(arba) esant savininkų arba valdytojų suinteresuotumui, taip pat kaip alternatyva pirmo prioriteto plotams, jeigu jie dėl kokių nors priežasčių negali būti tvarkomi. Atsižvelgiant į ekologines sąlygas ir taikant tinkamas gamtotvarkos priemones, tvarkymo plote Nr. 10b labiausiai tikėtina formuotųsi 6210, Stepinių pievų buveinė, o tvarkymo plotuose Nr. 14b, 14ab – 6510, Šienaujamų mezofitų pievų ir 6450, Aliuvinių pievų buveinės.

Indeksas „a“ prie tvarkymo ploto numerio reiškia, kad jis yra privačios nuosavybės teise priklausančioje žemėje (fizinio arba juridinio asmens).

1.1.–1.2. priemonės, 1, 1a, 2, 3a, 4, 4a, 6, 9, 9a, 10b, 11, 12, 13, 14b, 14ab tvarkymo plotai.

Dėl nutrūkusio ūkinio naudojimo daugelis teritorijoje esančių pievų užželia medžiais ir krūmais. Didžiausias sumedėjusios augalijos šalinimo poreikis yra pievų pakraščiuose, nes nuo greta esančių medynų plintantys medžiai ir krūmai mažina pievų plotą. Pievų centrinėse dalyse krūmų padengimas daugelyje pievų nėra didelis, dažniausiai jie neviršija 1,5 m aukščio ir auga pavieniui.

Tvarkymo plotuose šalinama visa sumedėjusi augalija, išskyrus tvarkymo plotus Nr. 10b ir 12, kuriuose pagal poreikį galima palikti 6210, Stepinių pievų buveinėms būdingus termofilinius krūmus (paprastuosius raugerškius (*Berberis vulgaris*), gudobeles (*Crataegus* spp.), paprastuosius kadagius (*Juniperus communis*), dygiąsias šunobeles (*Rhamnus cathartica*), erškėčius (*Rosa* spp. (tik vietinės rūšys)), tačiau bendras sumedėjusios augalijos projekcinis padengimas neturėtų sudaryti daugiau 15%. Prieš priemonės įgyvendinimą situaciją vietoje įvertina bei kertamų, paliekamų krūmų ir medžių poreikius papildomai nustato Direkcija.

Sumedėjusią augaliją kirsti kuo arčiau žemės paviršiaus, lapuočių kelmelius papildomai įpjauti ar kitaip kuo labiau pažeisti, kad ataugtų mažiau atžalų. Kelmelius taip pat galima frezuoti iki 20 cm gylio. Kirtimo darbus, biomasės šalinimą vykdyti nuo liepos 16 d. iki kovo 1 d., rankiniu būdu ar specialia technika, siekiant kuo mažesnio neigiamo poveikio buveinei (nepaliekant gilių provėžų).

Po sumedėjusios augalijos pašalinimo tvarkymo plotuose esančiose pievose turi būti užtikrinamas reguliarus ganymas arba šienavimas. Jeigu plotai bus naudojami ganymui, atsižvelgiant į atžalų gausą ir gyvulių poveikį, po 1–2 metų gali prireikti pakartotinai pašalinti sumedėjusios augalijos atžalas. Jeigu plotai bus pradedami šienauti sekancias metais po sumedėjusios augalijos pirminio kirtimo, papildomas atžalų šalinimas paprastai nėra reikalingas, nes atžalos pašalinamos šienavimo metu.

1.3. priemonė, 1, 1a, 2, 3a, 5a, 7, 7a, 9, 9a, 11, 12, 13, 14b, 14ab tvarkymo plotai. Daugelyje pievų dėl apleidimo arba nepakankamo ūkinio naudojimo plinta nitrofilinės rūšys, tokios kaip krūminiai builiai (*Anthriscus sylvestris*), kvapieji gurgždžiai (*Chaerophyllum aromaticum*), o dalyje pievų – ekspansyvi rūšis smiltyninis lendrūnas (*Calamagrostis epigejos*). Siekiant kontroliuoti ir mažinti šių

rūšių plitimą, atkurti būdingą pievų žolinės augalijos struktūrą, būtina užtikrinti reguliarių pievų naudojimą.

Nurodytuose tvarkymo plotuose esančiose pievose reikia taikyti tradicinį, įprastą pievų šienavimą. Optimalus šienavimo laikas buveinių gerai būklei pasiekti – nuo birželio mėn. vidurio iki liepos mėn. vidurio. Neturint galimybių šienauti šiuo laikotarpiu, galima šienauti vėliau, po liepos vidurio. Atolą galima ganyti ar šienauti. Nupjauta žolė turi būti paliekama išdžiūti, o vėliau visa biomasė išvežta iš tvarkymo plotų, kad nevyktų tolesnė pievų eutrofikacija. Visuose tvarkymo plotuose alternatyva – ganymas, terminų ganymui nėra.

Tvarkymo plotuose Nr. 5a, 7 ir 7a esančios pievos šiuo metu yra šienaujamos vieną kartą per metus. Tačiau dėl palyginti vėlyvo ir nepakankamo naudojimo jose intensyviai plinta smiltyninis lendrūnas ir kitos pievoms nebūdingos augalų rūšys. Siekiant kontroliuoti jų plitimą ir atkurti būdingą pievų augalijos struktūrą, šiuose tvarkymo plotuose rekomenduojama taikyti intensyvesnį naudojimą – šienauti du kartus per metus arba ganyti.

1.4. priemonė, 6, 10b, 12 tvarkymo plotai. Šiuose tvarkymo plotuose prioritetas tvarkymo būdas yra ekstensyvus pievų ganymas. Įgyvendinus sumedėjusios augalijos pašalinimo priemonę, pirmaisiais metais prieš pradedant ganyką tvarkymo plotus reikia nušienauti, išdžiovinti nupjautą žolę ir ją pašalinti kartu su susikaupusia negyvų augalų liekanų biomasė. Taip užtikrinama, kad prieš pradedant ganyką pieva bus tolygesnė. Dėl nutrūkusio pievų ūkinio naudojimo yra padidėjęs pievų trofiškumas, daugėja nitrofilinių augalų rūšių, todėl pirmuosius du metus, galima taikyti didesnio intensyvumo ganyką – tvarkymo plote Nr. 6 iki 0,3 SG/ha, tvarkymo plotuose Nr. 10b ir 12 – iki 0,5 SG/ha. Vėliau taikyti įprastą ekstensyvų ganyką – tvarkymo plote Nr. 6 – 0,1 SG/ha, Nr. 10b ir 12 – 0,1–0,3 SG/ha. Visais atvejais būtina reguliariai stebėti ganyimo poveikį, o atsiradus perganymo požymiams, reikšmingiems dirvos pažeidimams, ganyimo intensyvumą mažinti, atskirti aptvarus intensyviau nuganytuose plotuose. Po ganiavos likus >30% nenuėstos žolės plotų turi būti nupjaunami likučiai. Jeigu nuėdimas per mažas (<50%), nupjauta žolė turi būti pašalinama iš tvarkymo ploto. Ganiavos laikas neribojamas

Nesant galimybės organizuoti ganyką, gali būti šienaujama (alternatyva). Įprastai šienaujama nuo birželio vidurio iki liepos vidurio. Neturint galimybių šienauti šiuo laikotarpiu, galima šienauti vėliau, po liepos vidurio. Šio tipo pievas įprastai pakanka nušienauti tik vieną kartą per metus, tačiau pagal poreikį galima šienauti ir atolą.

1.5. priemonė, 6 tvarkymo plotas. Geros struktūros 6120 Karbonatinių smėlynų pievų buveinėse atviro smėlio plotas turėtų sudaryti 11–30 % buveinės ploto. Jeigu taikomas ganymas, šios priemonės paprastai nereikia, nes atviro dirvožemio plotai susiformuoja dėl gyvulių veiklos. Vis dėlto atviro dirvožemio plotų pakankamumas kiekvienu atveju turėtų būti vertinamas individualiai ir, atsižvelgiant į situaciją, sprendžiama dėl priemonės taikymo. Esant poreikiui (pirmaisiais metais, vėliau – kas 2–3 metus), vegetacijos sezono pabaigoje arba jam pasibaigus, naudojant techniką (pvz., frezą, kultivatorių ar kitą), mozaikiškai praardoma susivėrusi augalinė danga, vengiant suformuoti galias dirvožemio pažaidas (provėžas ir pan.). Pirminiais priemonės įgyvendinimo etapais atviro dirvožemio plotus rekomenduojama formuoti tose vietose, kuriose yra mažiausiai išlikusių 6120 buveinei būdingos augalijos fragmentų.

Teritorijoje išskirtas tvarkymo plotas Nr. 8, kuriame aptinkama geros būklės 7160, Nekalkingų šaltinių ir šaltinių otų pelkių (0,006 ha) buveinė. Šiame tvarkymo plote gamtotvarkos priemonės nenumatomos, tačiau reikia stebėti buveinės būklę ir esant poreikiui imtis tvarkymo priemonių.

Buveinėse 9180, Griovų ir šlaitų miškai, 91E0, Aliuviniai miškai bei ūdros (*Lutra lutra*) buveinėje aktyvių tvarkymo priemonių nesiūloma, todėl tvarkymo plotai neišskiriami. Miškų buveinėse palikti negyvą medieną, medžius su mikrobuveinėmis. Vykdomi tik specialieji kirtimai, reikalingi

buveinių gerai būklei palaikyti. Svarbu nebloginti buveinių būklės, reguliariai stebėti buveinių pokyčius ir, nustatius buveinių būklės blogėjimo požymius, pagal poreikį imtis priemonių, užkertančių kelią tolesniam būklės blogėjimui.

Teritorijoje aptinkama svetimžemių ir invazinių augalų rūšių – uosialapis klevas (*Acer negundo*), platanalapis klevas (*Acer pseudoplatanus*), dygliavaisis virkštenis (*Echinocystis lobata*). Kadangi Teritorija yra maždaug Šušvės upės vidurupyje, naujas šių rūšių sėklas ir kitas dauginimosi medžiagas nuolat perneša vandens tėkmė iš aukščiau esančių upės baseino dalių. Dėl šios priežasties pavienių invazinių rūšių naikinimas tik Plano teritorijoje neužtikrintų ilgalaikio rezultato, nes pašalinti augalai per trumpą laiką būtų pakeičiami naujai įsikuriančiais individais. Ilgalaikio poveikio būtų galima tikėtis tik invazinių rūšių valdymo priemonės planuojant ir įgyvendinant kompleksškai visame upės slėnyje arba bent jau didesnėje jo dalyje, pirmiausia aukštupio ruožuose. Todėl šiame Plane atskiros invazinių rūšių naikinimo priemonės nenumatomos.

4 lentelė. Informacija apie tvarkymo plotus

Tvarkymo ploto Nr.	Tvarkytinas plotas, ha	Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės kodas, jos užimamas plotas (atskirai pažymint, kurioms buveinėms nustatyti apsaugos tikslai)	Saugomos rūšys, rūšies buveinės užimamas plotas ar individų skaičius (atskirai pažymint, kurios rūšys yra Europos Bendrijos svarbos ir kurioms nustatyti apsaugos tikslai)	Žemės nuosavybės forma (valstybinė ar privati), valstybinės žemės valdytojai (jei valdytojas VĮ Valstybinių miškų urėdija, įrašomas ir atitinkamas regioninis padalinys)	Žemės naudmenos, jų užimami plotai	Miško kvartalų ir sklypų Nr., miškų grupė	Gamtinės sąlygos ir kitos tvarkyti svarbios aplinkybės
1	2,12	6510 (2,01)		Valstybinė, NŽT	Ganyklos arba pievos (1,86); Lauko ir miško keliukai (0,18); Medžių, krūmų želdiniai (0,08)		Sausa
1a	0,16	6510 (0,15)		Privati	Ganyklos arba pievos (0,16)		Sausa
2	2,39	6510 (2,14)		Valstybinė, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Ganyklos arba pievos (2,26) Miškas (0,13)	103 (35, 37)	Sausa
3a	1,08	6510 (1,02); 6450 (0,06)	Ūdra (0,09)	Privati	Ganyklos arba pievos (1,06); Upeliai, kanalai, drenažo grioviai (0,01)		Sausa
4	0,17	6450 (0,17)		Valstybinė, NŽT	Ganyklos arba pievos (0,01); Pelkės (0,15);		Dalyje ploto gali būti drėgna arba šlapia

					Upeliai, kanalai, drenažo grioviai (0,02)		
4a	1,72	6450 (1,66) 6510 (0,06)		Privati	Ežerai (0,70); Ganyklos arba pievos (0,71); Medžių, krūmų želdiniai (0,02); Pelkės (0,28); Upeliai, kanalai, drenažo grioviai (0,01)		Dalyje ploto gali būti drėgna arba šlapia
5a	3,39	6450 (0,13); 6510 (3,19)	Ūdra (0,04)	Privati	Ganyklos arba pievos (3,39)		Sausa
6	0,57	6120 (0,11)		Valstybinė, NŽT	Medžių, krūmų želdiniai (0,51); Miškas (0,06)		Sausa
7	0,42	6510 (0,42)		Valstybinė, NŽT	Dirbama žemė (0,40); Medžių, krūmų želdiniai (0,02)		Sausa
7a	8,66	6510 (8,63)	Ūdra (0,04); Melsvasis gencijonas	Privati	Dirbama žemė (2,04); Ganyklos arba pievos (6,57); Miškas (0,03); Upeliai, kanalai, drenažo grioviai (0,01)		Sausa
8	0,01	7160 (0,01)		Valstybinė, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Miškas (0,01)	103 (31)	Šlaitas
9	1,96	6450 (0,71); 6510 (0,95)	Ūdra (0,05)	Valstybinė, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Ganyklos arba pievos (1,93); Medžių, krūmų želdiniai (0,01);	103 (25, 26, 27)	Sausa, dalyje gali būti drėgna

					Upeliai, kanalai, drenažo grioviai (0,02)		
9a	0,06	6510 (0,06)		Privati	Ganyklos arba pievos (0,06)		Sausa
10b	0,91	–		Valstybinė, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Ganyklos arba pievos (0,85); Lauko ir miško keliukai (0,01); Miškas (0,05)	103 (23)	Sausa, šlaitas
11	9,46	6510 (9,15)	Ūdra (0,01)	Valstybinė, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Dirbama žemė (0,01); Ganyklos arba pievos (9,38); Lauko ir miško keliukai (0,05); Medžių, krūmų želdiniai (0,01); Miškas (0,01)	103 (13, 14, 17, 19, 20)	Sausa, dalis ploto yra šlaite
12	0,41	6210 (0,26)		Valstybinė, NŽT	Ganyklos arba pievos (0,35); Medžių, krūmų želdiniai (0,06)		Sausa, šlaitas
13	2,24	6510 (1,57)	Ūdra (0,02)	Valstybinė, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Ganyklos arba pievos (2,06); Miškas (0,18)	103 (2, 5)	Sausa
14ab	0,08	–		Privati	Ganyklos arba pievos (0,08)		Sausa
14b	3,56	–	Ūdra (0,03)	Valstybinė, NŽT, VĮ VMU Radviliškio regioninis padalinys	Ganyklos arba pievos (3,41); Medžių, krūmų želdiniai (0,01); Miškas (0,14)	102 (3,7)	Sausa

III. UŽ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMĄ ATSAKINGI SUBJEKTAI IR PRIEMONĖMS ĮGYVENDINTI REIKALINGI IŠTEKLIAI

8. Plano priemonių įgyvendinimą Teritorijoje organizuoja ir koordinuoja Direkcija. Ji atsakinga už Teritorijoje nustatytą EB svarbos natūralių buveinių palankios apsaugos būklės užtikrinimą, kitų saugomų gamtos vertybių priežiūrą, taip pat informuoja ir konsultuoja žemės savininkus, valdytojus, naudotojus tvarkymo ir ekosistemų atkūrimo priemonių įgyvendinimo klausimais, teikia siūlymus dėl kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei palankių žemės ūkio priemonių įgyvendinimo. Pagrindiniai Plane numatytų priemonių finansavimo šaltiniai yra Europos Sąjungos fondų lėšos. Kiti finansavimo šaltiniai priemonių įgyvendinimui yra Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, Aplinkos apsaugos rėmimo programos, Bendrųjų miškų ūkio reikių finansavimo programos, taip pat teisės aktų nustatyta tvarka gautos kitos lėšos. Priemonės galima įgyvendinti ir talkų metu. Pagal Aprašo 22 punktą, suplanuotos priemonės privačios nuosavybės teise valdomuose žemės sklypuose bus įgyvendinamos tik gavus žemės sklypų savininkų ar valdytojų sutikimą. Įgyvendinimo metai gali keistis priklausomai nuo gauto ar negauto finansavimo gamtotvarkos priemonių įgyvendinimui ar kitų svarbių priežasčių. 5 lentelėje pateiktos preliminarios lėšos, reikalingos perkant paslaugas priemonių įgyvendinimui. Valstybinėje žemėje, esant NŽT pritarimui, veiklą organizuoja ir vykdo Direkcija. Dalis tvarkymo plotų yra privačios nuosavybės teise valdomuose žemės sklypuose ir yra galimybė, kad žemės sklypų valdytojai patys įgyvendins priemones. II prioriteto tvarkymo plotuose 10b, 14b, 14ab įgyvendinamos priemonės turint lėšų.

5 lentelė. Priemonių įgyvendinimo apimtys ir terminai

Priemonės Nr.	Atsakinga institucija	Tvarkymo ploto Nr.	Darbų apimtys, ha, vnt.	Įgyvendinimo metai, preliminarus lėšų poreikis, Eur.				
				I	II	III	IV	V
1.1.	VĮ VMU, Direkcija	1, 1a, 2, 3a, 4, 4a, 6, 9, 9a, 10b, 11, 12, 13, 14b, 14ab	26,89	40000				
1.2.	VĮ VMU, Direkcija	1, 1a, 2, 3a, 4, 4a, 6, 9, 9a, 10b, 11, 12, 13, 14b, 14ab	26,89			10000		10000
1.3.	Direkcija, VĮ VMU	1, 1a, 2, 3a, 5a, 7, 7a, 9, 9a, 11, 12, 13, 14b, 14ab	35,99	35000	35000	35000	35000	35000
1.4.	Direkcija, VĮ VMU	6, 10b, 12	1,89	1000	1000	1000	1000	1000
1.5.	Direkcija	6	0,57	500			500	

IV. PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA IR PERŽIŪRA

9. Už Plano įgyvendinimo stebėseną, peržiūrą ir tikslinimą atsako Direkcija, kuri vertina EB svarbos natūralių buveinių būklę, plano ir jo priemonių efektyvumą. Direkcija įveda informaciją apie

įgyvendintas gamtotvarkos priemonės į Biologinės įvairovės informacinės sistemos (toliau – BĪIS) gamtotvarkos modulį (<https://gamtotvarka.biip.lt/>) ne vėliau kaip per 15 darbo dienų.

Planas turi būti peržiūrimas ne vėliau kaip po penkerių metų jį patvirtinus ir parengiant peržiūros ataskaitą pagal Apraše pateiktas rekomendacijas. Kitos peržiūrų ataskaitos rengiamos ne rečiau kaip kas 5 metai. Planas gali būti peržiūrimas ar tikslinimas ir dažniau nei kas penkerius metus, jeigu atsiranda naujų aplinkybių, kurios nevertintos plano rengimo metu, pradeda blogėti EB svarbos natūralių buveinių būklė, mažėja saugomų rūšių populiacija arba randama efektyvesnių būdų užtikrinti palankią jų apsaugos būklę.

Įgyvendinant Plane numatytas priemones, stebimas jų poveikis saugomų gamtos vertybių apsaugos būklei pagal Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių geros apsaugos būklės kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl Buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“. Tuo tikslu fiksuojamos natūralių buveinių plotų ribos, o būklė vertinama pagal natūralių buveinių būklės vertinimo kriterijus (toliau – BVK), patvirtintus Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2025 m. spalio 17 d. įsakymu „Dėl Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių monitoringo metodikos patvirtinimo“. Pirminio būklės vertinimo pagal BVK duomenys turi būti ne senesni kaip 2 metai iki gamtotvarkos darbų pradžios, nes apleistų pievų būklė sparčiai kinta, dėl ko senesni duomenys gali neatspindėti aktualios situacijos. Visas Buveinių ir rūšių būklės vertinimas prieš gamtotvarką, ir 5-aisiais bei 10-aisiais Plano įgyvendinimo metais atliekamas toje pačioje vietoje. Tinkamas tyrimų laikas – vegetacijos laikotarpis, optimalus – birželio mėn. pirmoji pusė. Pagal galimybes ši stebėseną derinama su Direkcijos vykdoma gamtos vertybių stebėseną, valstybinių draustinių vertinimu.

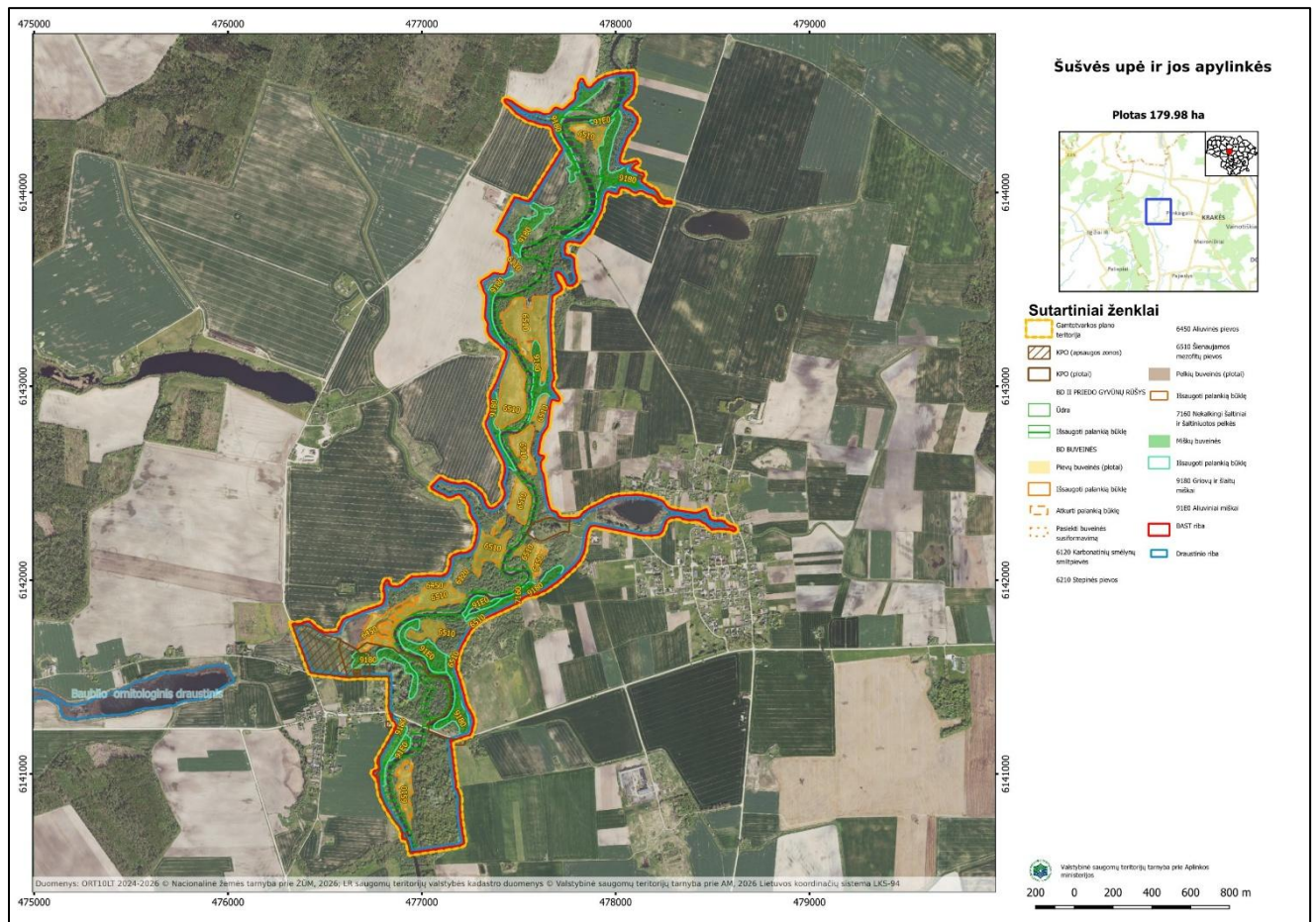
V. PRIEDAI

10. Tvarkymo plotų žemėlapis, kita grafinė dalis pateikiami 1–3 prieduose. Taip pat su žemėlapiais galima susipažinti BĪIS gamtotvarkos modulyje https://gamtotvarka.biip.lt/dokumentai/gamtotvarkos-planai/perziura/tvarkymo_teritorijos/38aa86cf-78a4-47ff-bc96-81c89971ef05/.

SRIS kaupiami duomenys apie saugomas gamtos vertybes, kurių tiksli radimo vieta 1 priede nenurodoma. Duomenys apie saugomas rūšis, jų augavietes ir radavietes tvarkomi ir teikiami Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenų teikimo ir tvarkymo tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

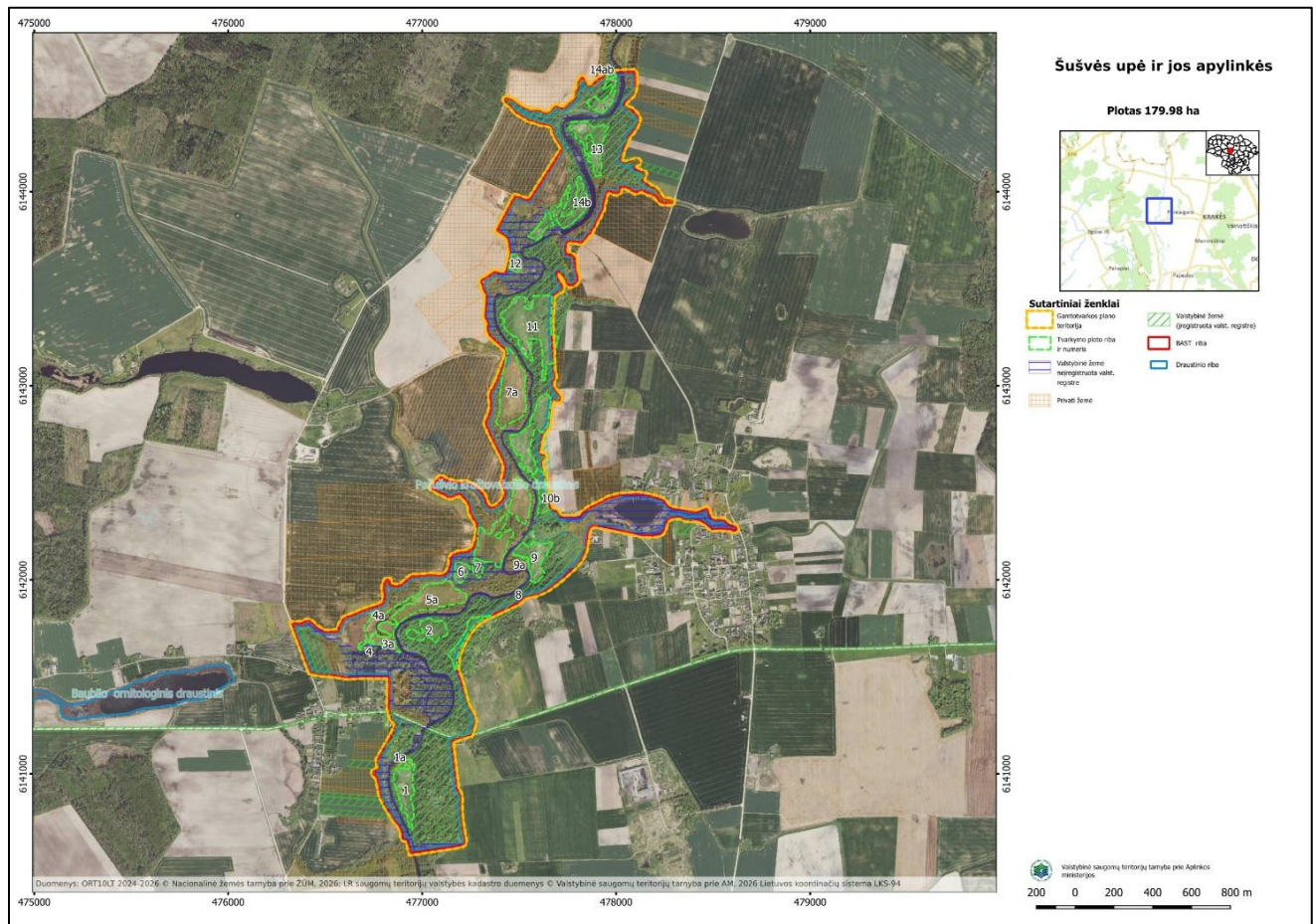
Buveinių apsaugai svarbios teritorijos Šušvės upė
ir jos apylinkės (kodas LTKED0025)
gamtotvarkos plano
1 priedas

EB svarbos natūralių buveinių išsidėstymas

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos „Šušvės upė
ir jos apylinkės“ (kodas LTKED0025)
gamtotvarkos plano
2 priedas

Tvarkymo plotai

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos „Šušvės upė
ir jos apylinkės“ (kodas LTKED0025)
gamtotvarkos plano
3 priedas

Žemės naudojimas

